

Keskustelutilaisuus rakennetun ympäristön tietojärjestelmää koskevasta laista

Maanantai 20.6.2022 klo 14.00 – 15.30

TEAMS

ympäristöministeriö

Ohjelma

14.00 Tilaisuuden avaus, rakennusneuvos Anna-Leena Seppälä

14.15 RYTJ HE:n yleisesittely, ohjelmapäällikkö Juhana Rautiainen

14.30 RYTJ HE:n säädökset, erityisasiantuntija Jaakko Rastas

14.55 Kysymyksiä ja vastauksia, asiantuntijat vastaavat

15.25 Tilaisuuden päätös, rakennusneuvos Anna-Leena Seppälä

Tilaisuuden avaus

rakennusneuvos Anna-Leena Seppälä

RYTJ HE:n yleisesittely

ohjelmapäällikkö Juhana Rautiainen

Rakennettu ympäristö on elämän näyttämö.

Rakennettuun ympäristöön liittyy koko yhteiskunnan kannalta tärkeää tietoa, jota kiinteistönomistajat, asukkaat, yrityselämä, tutkijat ja päätöksentekijät tarvitsevat.

Tämän tiedon avulla rakennetaan toimivaa, terveellistä ja ilmastoviisasta elinympäristöä.

Mikä muuttuu rakennetun ympäristön tiedonhallinnassa?

- Digitalisaatio muuttaa tapaamme hyödyntää tietoa.
- Rakennetun ympäristön tiedonhallinnassa on käynnissä muutos, jossa alueidenkäytön ja rakentamisen tiedot tuodaan entistä helpommin saataville ja yhtenäiseen muotoon.
- Uusi toimintamalli syntyy
  1. yhteisesti sovituista tiedonrakenteista
  2. lainsäädännöstä
  3. eri tahot ottavat uudet määritykset käyttöön, prosessit uudistuvat
  4. tiedot ovat saatavilla yhdestä paikasta
- Tiedon uusi yhteinen koti on *rakennetun ympäristön tietojärjestelmä*.

Mikä on rakennetun ympäristön tietojärjestelmä?

- **Suomen ympäristökeskuksen ylläpitämä uusi valtakunnallinen tietojärjestelmä, joka aukeaa käyttäjille vaiheittain vuonna 2024.**
- Tiedot viedään valtakunnalliseen järjestelmään yhteisesti määritellyssä koneluettavassa muodossa.
- Rakennetun ympäristön tietojärjestelmä ei muuta sinne saapuvia tietoja, vaan tiedon tuottaja vastaa niiden ajantasaisuudesta.
- Kunta voi halutessaan jatkossakin pitää tiedot omissa järjestelmissään ja jakaa niitä esimerkiksi omien rajapintojensa kautta.
- Muissa järjestelmissä sijaitsevat tiedot peilautuvat käyttöön joko lataamalla tai rajapinnan kautta.

Mitä tietoja rakennetun ympäristön tietojärjestelmässä on?

- Koostuu kahdesta tietovarannosta, joista toinen on rakennustiedolle ja toinen alueidenkäytön suunnittelun tarpeisiin.
- Tietojärjestelmää kehitetään jatkuvasti. Tietoja ja palveluita tulee lisää.
- Ensimmäisessä vaiheessa saatavilla ovat
  - Rakentamisen tiedot
    - rakentamisluvat
    - purkamisluvat
    - maisematyöluvat
    - poikkeamispäätökset
  - Alueidenkäytön tiedot
    - asemakaavat
    - tonttijakosuunnitelmat
    - yleiskaavat
    - maakuntakaavat
    - rakennuskiellot ja -rajoitukset, toimenpiderajoitukset
    - suunnittelutarvealueet

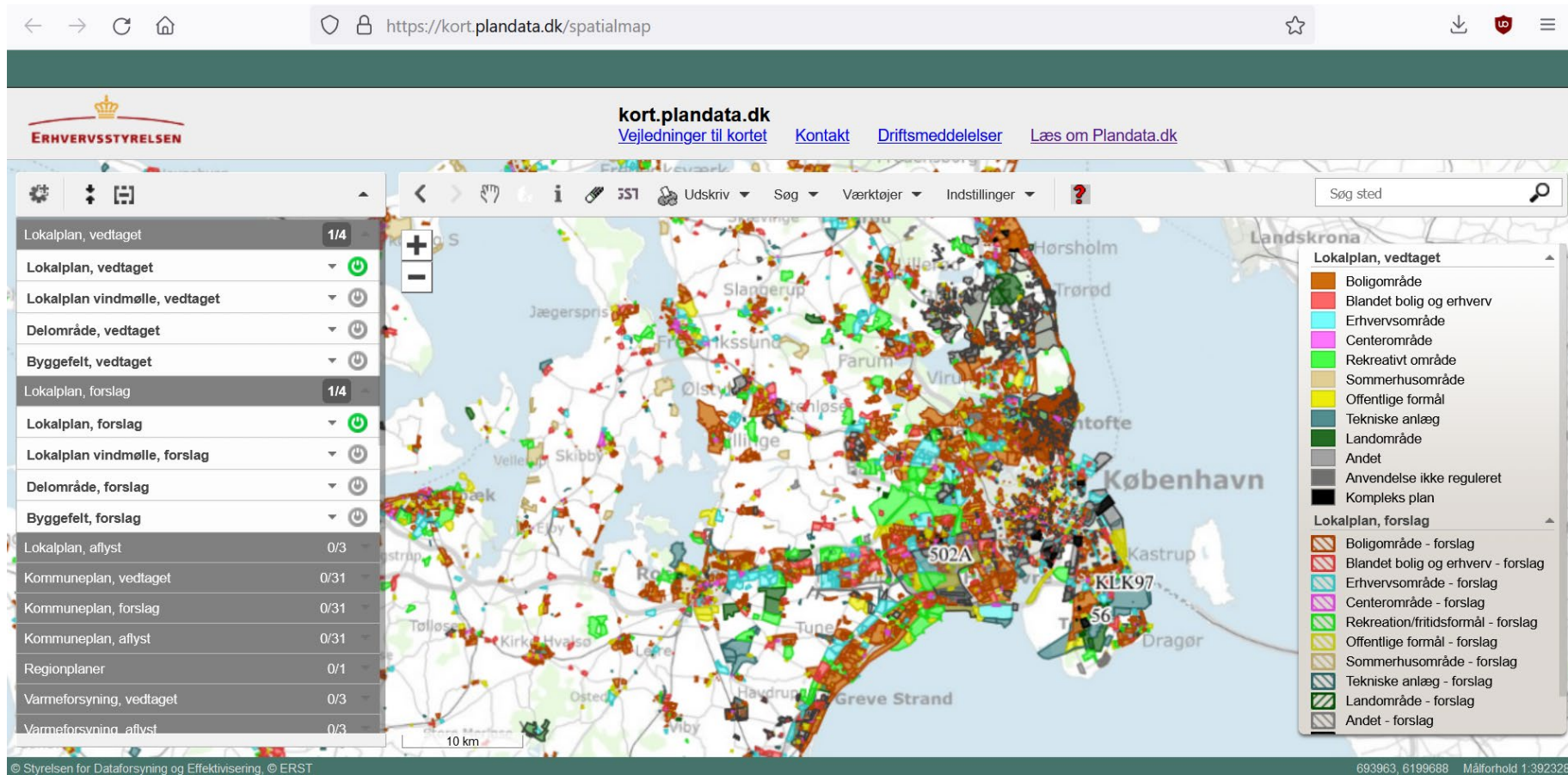
Tietojärjestelmä palvelee useita eri toimijoita

Kuka hyötyy digimuutoksesta?

- Yhteiskunta ja valtio:
  - Viranomaisten yhteistyö paranee.
  - Valtakunnallinen tietojärjestelmä maksaa itsensä takaisin.
  - Tiedon digiturvallisuus paremmin hallussa.
  - Kokonaiskuva yhdyskuntarakenteesta.
  - Palo- ja pelastuslaitoksen käyttöön entistä tarkempaa tietoa.
- Kuntien työntekijät kaavoituksen ja rakennusvalvonnan parissa:
  - Manuaalinen tiedon käsittely vähenee, tiedot saa koottua nopeammin.
  - Tieto toimitetaan valtion viranomaiselle vain kerran.
- Kuntalaiset saavat entistä helpommin tietoa kaavoituksesta ja osallistuminen helpottuu.
- Tarjolla olevat palvelut (esimerkiksi vakuutukset, kiinteistökauppa) perustuvat ajantasaiseen ja luotettavaan tietoon.
- Yritykset voivat kehittää liiketoimintaansa.
- Kiinteistö- ja rakennusalan toiminta kehittyy standardisoinnin ansiosta.
- Tutkijat saavat entistä helpommin aineistot tilastoja ja ennusteita varten.
- Rakennusten turvallisuus paranee. Mahdolliset riskirakenteet voidaan myöhemmin jäljittää.
- Yhdyskuntasuunnittelun ja rakentamisen hiilijalanjälkeä voidaan arvioida ja seurata tarkemmin.

KV esimerkkejä

- Tanskan kansallisessa plandata.dk palvelussa saatavilla voimassa olevat ja laadittavana olevat kaavat.
- Kunnat tallentavat kaikki kaavat kansalliseen tietojärjestelmään.
- Perustuu lainsäädäntöön.
- Alankomaissa vastaava <https://www.ruimtelijkeplannen.nl/viewer/view>
- Kunnat tallentavat kaikki kaavat kansalliseen tietojärjestelmään.
- Perustuu lainsäädäntöön.

KV vertailu alueidenkäytön digistä

	Ruotsi	Tanska	Norja	Alankomaat	Saksa	Suomi
Tietomallit	Boverket määrää lain perusteella	Kansallinen kaavatietomalli pakollinen	Kansallinen kaavatietomalli pakollinen	Kansallinen kaavatietomalli pakollinen	Kansallinen kaavatietomalli pakollinen	Ei käytössä
Valtakunnallinen tietojärjestelmä	Valmisteilla kansallinen keskitetty tietojärjestelmä	Käytössä ja pakollinen kunnille	Vapaaehtoinen, kuntia tuetaan käyttöönottoon, vain katselupalvelu	Käytössä ja pakollinen kunnille	Ländereiden kehitettävä pakollinen	Ei käytössä
Rajapinnat	Eri rajapinnat käytössä hidastaa kehitystä	Rajapinta ja selaintallennus kansalliseen järjestelmään	Rajapinta ja tiedostontallennus palvelu 2 kertaa vuodessa	Käytössä	Käytössä	Ei käytössä, vain DVV:n RHR, joka vanha ja rajallinen
Kaavat digitaalisesti	Digitaaliset kaavat laissa	Digitaaliset kaavat ja muut suunnitelmat	Digitaaliset kaavat laissa	Käytössä	Käytössä	Ei lainsäädäntöä
Kaavavaiheet digitaalisesti	Ei edellytetä	Pakolliset kansalliseen järjestelmään	Kunnat, jotka saavat tukea on vietävä järjestelmään	Ei tietoa	Ei tietoa	Ei lainsäädäntöä
Arkistointi	Kunnassa, ja kopio kansallisessa järjestelmässä	Ei tietoa	Ei tietoa	Ei tietoa	Ei tietoa	Arkistolaitoksen määräyksen mukaan sähköinen

RYTJ Hallituksen esityksen säädökset

erityisasiantuntija Jaakko Rastas

Mistä hallituksen esitys koostuu?

- Rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä annettava hallituksen esitys koostuisi:
  - Rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä annettavasta laista;
  - Maankäyttö- ja rakennuslain muutoksista; ja
  - Valtioneuvoston asetuksesta rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä muulle kuin viranomaisille teknisen rajapinnan avulla luovutettavista tiedoista.
- Hallituksen esityksessä ei otettaisi kantaa:
  - Rakentamiseen tai rakentamislakiin

Lyhyesti – Mitä RYTJ-laissa säädetään

- RYTJ-laissa säädetään:
  - Yleisesti Rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä, sen perustamisesta ja ylläpidosta, siihen tallennettavista tiedoista ja siitä luovutettavista tiedoista.
  - Tietojärjestelmän rekisterinpitäjistä.
  - Tietojärjestelmän julkisesta tietopalvelusta.
  - Teknisen rajapinnan avaamista muille kuin viranomaisille, esimerkiksi yliopistoille.

Lyhyesti – Mitä maankäyttö- ja rakennuslain muutoksissa säädetään

- Kaikkien kolmen kaavatason sisällöstä ja esitystavasta,
- Kaavojen selostuksista,
- Kaavamääräyksistä ja
- Tonttijaon tarkoituksesta, laatimisesta ja hyväksymisestä, sisällöstä ja esitystavasta sekä erillisen tonttijaon laatimisesta.
- Esityksessä ehdotettaisiin kaavojen ja tonttijaon laatimisesta tulevaisuudessa tietomallimuotoisena.

Rakentamislain HE vs. RYTJ HE

- Rakentamislain HE

- Rakentamisluvituksessa käsiteltävien tietojen laajuus, muoto ja vieminen RYTJ:ään.

- RYTJ HE

- Alueidenkäytön tietojen laajuus ja muoto.
- Alueidenkäytön tietojen julkaisu RYTJ:ään.
- Keskeisten järjestelmien tietojen vaihto.
  - DVV, MML, SYKE, Vero.
- Järjestelmässä olevien tietojen jatkokäyttö.
  - Julkisten tietopyyntöjen käsittely
  - Yleisessä katselupalvelusta saatavat tiedot
  - Viranomaisten oikeudet tietoon
  - Tiedon maksuttomuus ja yksityisten toimijoiden oikeudet hyödyntää tietoa.

RYTJ-laki 1 § - Lain soveltamisala

- Pykälässä säädettäisiin lain soveltamisalasta ja soveltamisalan poikkeuksesta.
- Pykälän 2 momentissa säädettäisiin soveltamisalan poikkeuksesta, eli kun kyse on alueidenkäyttöä ja rakentamista koskevien salassapidettävien tietojen käsittelystä.

2 § - RYTJ:n tarkoitus ja yleinen rakenne

- RYTJ:n tarkoituksena on palvella alueidenkäyttöä ja rakentamista koskevia tiedonsaannin tarpeita.
- RYTJ koostuisi alueidenkäytön tietovarannosta ja rakennustietovarannosta.
- Tietoja tallennettaisiin RYTJ-lain ja rakentamislain mukaisesti.

3 § - Suomen ympäristökeskuksen tehtävät

- Suomen ympäristökeskukselle säädettäisiin seuraavia tehtäviä:
  - Tietojärjestelmän perustaminen, ylläpito ja kehittäminen;
  - RYTJ:n tietojen yhteen kokoaminen ja jakaminen;
  - Tilastojen laatiminen RYTJ:n tiedoista;
- Suomen ympäristökeskukselle säädettäisiin lisäksi oikeus käsitellä RYTJ:ään tallennettua tietoa salassapitosäännösten estämättä.

4 § - RYTJ:n rekisterinpitäjät ja vastuunjako

1/2

- Pykälässä säädettäisiin yleisen tietosuoja-asetuksen (GDPR) mukaisista velvoitteista.
- Alueidenkäytön tietovarannon tietojen yhteisrekisterinpitäjinä toimisivat Suomen ympäristökeskus, kunnat ja maakuntien liitot.
- Rakentamisen tietovarannon tietojen yhteisrekisterinpitäjinä toimisivat Suomen ympäristökeskus ja kunnat.
- Rekisterinpitäjät vastaisivat GDPR:n mukaisista velvollisuuksista ja rekisteröityjen oikeuksien toteuttamisesta tallentamiensa tietojen osalta.
- Rekisterinpitäjät ovat velvollisia toimittamaan ajantasaiset tiedot RYTJ:ään.

4 § - RYTJ:n rekisterinpitäjät ja vastuunjako

2/2

- Pykälässä säädettäisiin yleisen tietosuoja-asetuksen tarjoaman kansallisen liikkumavaran mukaisista vastuista Suomen ympäristökeskukselle.
- Suomen ympäristökeskus vastaisi yleisen tietosuoja-asetuksen artiklojen 13, 14, 15, 26, 30 ja 32 mukaisista velvoitteista eli mm.:
  - Informointivelvollisuudesta;
  - Rekisteröidyn oikeudesta saada pääsy omiin tietoihinsa;
  - Rekisteröityjen yhteyspisteenä toimimisesta; ja
  - Järjestelmän tietoturvallisuudesta.

5 § - RYTJ:ään tallennettavat alueidenkäyttöä koskevat tiedot 1/2

- Pykälässä säädettäisiin alueidenkäytön tiedoista, jotka kunnan ja maakunnan liiton olisi tallennettava viivytyksettä rakennetun ympäristön tietojärjestelmään yhteentoimivassa ja koneluettavassa muodossa.
- Kyse olisi maankäyttö- ja rakennuslaissa tarkoitetuista tiedoista.
- Osa tiedoista olisi tallennettava koneluettavassa tietomallimuodossa.
- Tietojen rakenteesta annettaisiin tarkempia säännöksiä asetuksella

5 § - RYTJ:ään tallennettavat alueidenkäyttöä koskevat tiedot 2/2

- 1) tieto kaavan vireille tulosta ja suunnittelualueen rajausta;
- 2) kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma;
- 3) tieto kaavan valmisteluaineiston nähtäville asettamisesta;
- 4) kaavaehdotus;
- 5) tieto kaavaehdotuksen nähtäville asettamisesta;
- 6) hyväksytty kaava;
- 7) tieto kaavan tai sen osan voimaantulosta;
- 8) lainvoimainen kaava;
- 9) hyväksytyn kaavan selostus;
- 10) tieto kaavan kumoutumisesta;
- 11) voimaantullut tonttijako sekä tieto tonttijaon kumoutumisesta;
- 12) rakennuskielto sekä tieto kiellon kumoutumisesta tai raukeamisesta;
- 13) rakentamisrajoitus sekä tieto rajoituksen kumoutumisesta tai raukeamisesta;
- 14) toimenpiderajoitus sekä tieto rajoituksen kumoutumisesta tai raukeamisesta;
- 15) suunnittelutarvealue sekä tieto sen kumoutumisesta tai raukeamisesta;
- 16) voimaantullut rakennusjärjestys.

6 § - Alueidenkäytön tietojen pysyvät yksilöivät tunnukset

- Pykälässä säädettäisiin alueidenkäytön tiedoille, kuten kaavoille ja tonttijaolle annettavista pysyvistä tunnuksista.
- Pysyvä tunnus myönnettäisiin, kun tietoja tallennetaan ensimmäistä kertaa.
- Pykälässä annettaisiin asetuksenantovaltuus, jonka perusteella annettaisiin tarkempia säännöksiä tunnuksien sisällöstä ja muodostamisesta.

7 § - RYTJ:ään tallennettavat rakentamista koskevat tiedot

- Pykälä on informatiivinen, eli siinä viitataan ehdotetun rakentamislain 60 ja 61 §:iin.

Rakentamislain 60 §

- Rakennuksen viranomaiskatselmusten tietojen julkaiseminen rakennetun ympäristön tietojärjestelmässä
- Kunnan on julkaistava tiedot aloitusilmoituksesta tai aloituskokouksesta, pohjakatselmuksesta, sijaintikatselmuksesta, osittaisesta loppukatselmuksesta ja loppukatselmuksesta rakennetun ympäristön tietojärjestelmään yhteentoimivassa ja koneluettavassa muodossa siten, että ne ovat muiden viranomaisten saatavilla rajapintoja käyttäen.
- Ympäristöministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä rakennuksen aloitusilmoituksesta, aloituskokouksesta, pohjakatselmuksesta, sijaintikatselmuksesta, osittaisesta loppukatselmuksesta ja loppukatselmuksesta toimitettavien tietojen sisällöstä ja tietojen koneluettavasta muodosta.

Rakentamislain 61 §

- Rakentamisen lupiin liittyvien tietojen julkaiseminen rakennetun ympäristön tietojärjestelmään
- Kunnan on julkaistava rakennuksen tai muu rakennuskohteen rakentamislupapäätös liitteineen, maisematyölupapäätös, purkamislupapäätös, poikkeamislupapäätös, rakennuksen suunnitelmamalli, rakennuksen toteumamalli ja tiedot rakennetun ympäristön tietojärjestelmään yhteentoimivassa ja koneluettavassa muodossa siten, että ne ovat muiden viranomaisten saatavilla rajapintoja käyttäen.
- Ympäristöministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä rakennuksesta edellytettävistä tiedoista sekä lupapäätösten ja rakennusta koskevien suunnitelmamallien ja toteutumamallien ja tietojen yhteentoimivista ja koneluettavista tiedoista ja niiden toimittamisesta.

8 § - RYTJ:n käyttö- ja lokirekisteri

- Pykälässä säädettäisiin Suomen ympäristökeskuksen velvollisuudesta toimia käyttö- ja lokirekisterin rekisterinpitäjänä.
- Suomen ympäristökeskus myöntäisi, lisäisi ja poistaisi kaikki käyttöoikeudet ja pitäisi käyttöoikeuksista rekisteriä.
- Suomen ympäristökeskuksen tehtävänä on lisäksi pitää lokirekisteriä RYTJ:n käytöstä.

9 § - RYTJ:n tietojen säilyttäminen

- Pykälässä säädettäisiin siitä, että RYTJ:n tiedot tallennettaisiin pysyvästi.
- Käyttö- ja lokirekisterin henkilöitä koskevat tiedot hävitettäisiin viimeistään viiden vuoden kuluttua käyttöoikeuksien lakkaamisesta tai lokitiedon tallentamisesta.

10 § - Suomen ympäristökeskuksen oikeus saada tietoja muilta viranomaisilta

- Pykälässä säädettäisiin Suomen ympäristökeskuksen oikeudesta saada tietoja maksutta DVV:ltä, Maanmittauslaitokselta ja verohallinnolta.
- Lisäksi säädettäisiin oikeudesta saada maksutta DVV:ltä salassapitosäännösten estämättä tiedot rakennuksen omistajan henkilötunnuksesta ja ajantasaisista yhteystiedoista rakennuksen omistajatiedon luomista ja ylläpitämistä varten.

11 § - viranomaisten tiedonsaantioikeudet salassapidettävistä tiedoista

- Pykälässä säädettäisiin oikeus saada salassapitosäännösten estämättä välttämättömät tiedot tehtävien hoitamiseen puolustusministeriölle, puolustusvoimille, tuomioistuimille sekä palo- ja pelastusviranomaisille.
- Myös muualla laissa on säädetty tiedonsaantioikeuksia viranomaisille.

12 § - Tietojen vaihtoehtoinen tallentaminen RYTJ:ään

- Pykälässä säädettäisiin Suomen ympäristökeskukselle velvoite pitää yleisessä tietoverkossa (Internetissä) palvelua, jonka kautta kunta tai maakunnan liitto voi tallentaa tietoja RYTJ:ään, jos teknisen rajapinnan käyttö tai toteuttaminen ei ole teknisesti tai taloudellisesti tarkoituksenmukaista.

13 § Julkinen tietopalvelu 1/2

- Pykälässä säädettäisiin Suomen ympäristökeskuksen tehtävästä ylläpitää julkista tietopalvelua.
- Julkinen tietopalvelu olisi karttapalvelu, jonka kautta kuka tahansa voi hakea RYTJ:n tiedoista yksittäisenä hakuna katseltavaksi tietoja.
- Pykälän 3 momentissa säädettäisiin julkisuuslain 16 §:n 3 momentin mukainen poikkeus, jolloin pysyviä rakennustunnuksia saadaan antaa katsottavaksi järjestelmässä. Tietoja ei kuitenkaan saa käyttää suoramarkkinointiin.
- Pykälän 2 momentissa tarkoitettuja tietoja saadaan pitää saatavilla. Suomen ympäristökeskus voisi lopettaa yksittäisten tietojen tai tietojoukkojen jakamisen kun esimerkiksi turvallisuustilanne vaatisi.

13 § - Julkinen tietopalvelu 2/2

- 1) edellä 5 §:ssä mainitut tiedot;
- 2) pysyvä rakennustunnus;
- 3) rakennuskohteen valmistumisvuosi;
- 4) rakennuskohteen käyttötarkoitus;
- 5) rakentamisluvan päätöspäivämäärä;
- 6) rakennuskohteen käytössäolotilanne ja käytöstäpoistumispäivä;
- 7) rakennuskohteen julkisivumateriaali;
- 8) rakennuskohteen pääasiallinen lämmitystapa ja lämmitysaine;
- 9) rakennuskohteen tilavuus, kerrosluku, kerrosala ja kokonaisala;
- 10) rakennuskohteen kokonaishuoneistoala;
- 11) rakennuskohteen esteettömyystiedot;
- 12) rakennuskohteen osoitetiedot;
- 13) tieto väestönsuojasta;
- 14) tieto siitä, mikä viranomainen on tallentanut 1–13 kohdissa tarkoitettut tiedot ja tieto tietojen tallennusajankohdasta.

14 § - Teknisen rajapinnan avaaminen muulle kuin viranomaiselle

- Pykälässä säädettäisiin Suomen ympäristökeskuksen tehtäväksi avata rajapinnat muille kuin viranomaiselle kun edellytykset täyttyvät.
- Pykälän 2 momentissa viitataan suoraan tiedonhallintalain 24 §:n perussäännökseen sekä velvoitetaan Suomen ympäristökeskus tunnistamaan poikkeuksellinen tietojen luovuttaminen rajapinnan käytön aikana ja tietojen käyttötarkoitus ennen rajapinnan avaamista.
- Pykälässä ei säädettäisi poikkeuksia julkisuuslain tai muun lain soveltamiseen, eli henkilötietoja sisältäviä julkisia tietoja luovutettaessa noudatettaisiin julkisuuslain säännöksiä.

15 § - Tietojen käsittelyn rajoittamista koskevan säännöksen soveltaminen

- Pykälässä säädettäisiin poikkeus tietosuoja-asetuksen 18 artiklan 1 kohdan mukaiseen rekisteröidyn oikeuteen kieltää henkilötietojensa käsittely.

16 § - Maksut

- Pykälässä säädettäisiin, että viranomaiset saisivat RYTJ:n tiedot maksutta.
- Muilta osin sovellettaisiin valtion maksuperustelakia. Maksuja voitaisiin periä esimerkiksi rajapintojen perustamisesta ja käytöstä.

17 § - Voimaantulo

- Pykälässä säädettäisiin, että RYTJ-laki tulisi voimaan 1.1.2024, mutta sen 5 §:ää sovellettaisiin vasta 1.1.2029.
- Tiedon tallentajat saavat tallentaa tietoja aikaisemmin. Tietoja tarjotaan karttapalvelun tai muulla tavalla sitä mukaa kun tietoja tallennetaan RYTJ:ään.

Kysymyksiä ja vastauksia

Tilaisuuden päätös

